

Sygn. akt II C 33/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Klon

Protokolant: Magdalena Kubańska

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2015 roku wR.

sprawy z powództwa E. C. (1)

przeciwko J. C.

o ustalenie

oddala powództwo;

UZASADNIENIE

W pozwie przeciwko J. C. powódka E. C. (1) domagała się ustalenia, że na dzień nabycia lokalu mieszkalnego w dniu 26.01.2012 roku, położonego w R. przy ulicy (...), pozwany nie był współwłaścicielem tego lokalu w ramach ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, a jedynie współwłaścicielem 1/2 części tej nieruchomości zgodnie z zawartą majątkową umową małżeńską, to jest umową notarialną o rozdzielnosci majątkowej, zawartej w dniu 05.11.2009 roku.

Dodatkowo powódka domagała się zwolnienia jej od kosztów sądowych.

W motywach pozwu powódka opisała stan prawny mieszkania położonego w R. przy ulicy (...). Przytoczyła treść umowy notarialnej z dnia 5.11.2009 roku oraz umów z dnia 26 stycznia 2012 roku oraz z 2 listopada 2012 roku i stwierdziła, iż omyłkowo w tych dwóch ostatnich umowach nie został ujęty właściwy stan prawny, dotyczący tego, iż zarówno ona jak i jej mąż w dniach zawarcia tych umów byli właścicielami opisanego lokalu w 1/2 części każdy z nich a nie wspólności ustawowej małżeńskiej.

Następnie powódka opisała jaki ma interes prawny w dochodzeniu wyżej opisanego powództwa.

W dniu 16 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w R. uznał się niewłaściwym do rozpoznania sprawy i przekazał ją Sądowi Okręgowemu w Gliwicach Ośrodkowi (...) w R. celem jej rozpoznania. (Postanowienie k. 66 akt sprawy)

W dniu 2 marca 2014 roku powódka została zwolniona od kosztów sądowych w całości.

W odpowiedzi na pozew pozwany J. C. w całości uznał powództwo.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 października 2000 roku Sąd Rejonowy w R. w sprawie I Nc 61/00 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, gdzie zasądził na rzecz powoda (...) S.A w W. od pozwanego J. C. kwotę 10 944,07 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 9.03.2000 roku oraz kwotę 2216,60 złotych tytułem kosztów procesu.

Dowód: nakaz zapłaty z dnia 13 października 2000 roku w sprawie I Nc 61/00 k. 4 akt sprawy I Co 639/12,

W dniu 5 listopada 2009 roku J. C. i E. C. (1) zawarli umowę majątkową małżeńską i postanowili, że od tego dnia w ich małżeństwie będzie obowiązywać ustrój rozdzielności majątkowej. W §3 postanowili, że ich dotychczasowy majątek objęty wspólnością ustawową staje się przedmiotem ich współwłasności w częściach równych.

Dowód: majątkowa umowa małżeńska z dnia 5 listopada 2009 roku k. 4 akt sprawy,

W dniu 9 września 2010 roku Sąd Rejonowy w R. w sprawie I Co 2839/10 nadał prawomocnemu nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 13 października 2000 roku sygn. Akt I Nc 61/00 klauzulę wykonalności na rzecz Z. W., na którego przeszło uprawnienie wierzyciela (...) S.A w W..

Dowód: postanowienie z dnia 9 września 2010 roku wydane w sprawie I Co 2839/10 k. 6 akt tej sprawy,

W dniu 26 stycznia 2012 roku Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) z siedzibą w R. oraz J. i E. małżonkowie C. ustanowili odrębną własność lokalu mieszkalnego położonego przy ulicy (...) (dokładnie opisanego w tej umowie) i Spółdzielnia przeniosła własność tego lokalu na rzecz J. i E. C. (1). E. i J. C. oświadczyli, że lokal ten wejdzie w skład ich majątku objętego wspólnością ustawową.

Dowód: umowa ustanowienia odrębnej własności lokalu oraz przeniesienia własności k. 5 – 8 akt sprawy,

W dniu 4 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy w R. w sprawie I Co 639/12 nadał nakazowi zapłaty z dnia 13 października 2010 roku sygn. Akt I Nc 61/00 klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżeńską. Postanowienie to uprawomocniło się 13 lipca 2012 roku.

Dowód: postanowienie z dnia 4 czerwca 2012 roku – k. 22 akt sprawy I Co 639/12,

W dniu 2 listopada 2012 roku J. i E. C. (2) darowali swej córce M. C. lokal mieszkalny, znajdujący się w R. przy ulicy (...), stanowiący odrębną nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w R. prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz ze związanym z tym lokalem udziałem w nieruchomości wspólnej a M. C. darowiznę tą przyjęła.

Dowód: umowa darowizny z dnia 2 listopada 2012 roku k. 12 – 13 akt sprawy,

W dniu 18 lipca 2014 roku w sprawie I C 417/14 z powództwa Z. W. przeciwko M. C. Sąd Rejonowy w R. uznał za bezskuteczną wobec powoda Z. W. mowę darowizny odrębnej własności lokalu położonego przy ulicy (...), lokal (...), dla którego Sąd Rejonowy w R. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) i z którym związany jest udział wynoszący (...) części nieruchomości wspólnej, która stanowi prawo użytkowania wieczystego oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokalu, objęte księgą wieczystą Sądu Rejonowego w Raciborzu Kw nr (...), zawartą w dniu 2 listopada 2012 roku pomiędzy J. C. i E. C. (1) a M. C., sporządzoną przed notariuszem J. P. w R., Rep. A 4802/2012, któremu to powodowi przysługuje wobec dłużników E. C. (1) i J. C. wierzytelność w wysokości 10 944,70 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 9 marca 2000 roku, wynikająca z prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 13 października 2000 roku sygnatura akt I Nc 61/00.

Apelacja od tego wyroku została oddalona przez Sąd Okręgowy w G. w sprawie III Ca 1608/14 wyrokiem z dnia 19 lutego 2015 roku.

Dowód: wyrok Sądu Rejonowego w R. z dnia 18 lipca 2014 roku w sprawie I C 417/14 k. 158 akt sprawy I C 417/14 i wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 19 lutego 2015 roku w sprawie III Ca 1608/14 k. 239 akt tej sprawy,

Sąd zważył co następuje:

Powództwo powódki podlegało oddaleniu.

Praktycznie cały stan faktyczny, przedstawiony wyżej, był pomiędzy stronami bezsporny.

Bezsporne było również to, iż E. C. (1) i J. C. złożyli wniosek do Sądu Rejonowego wR. o zmianę wpisu dotyczącego rodzaju wspólności nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) poprzez wykreślenie w dziele II wpisu wskazującego, iż nieruchomość jest przedmiotem własności ustawowej majątkowej małżeńskiej i wpisanie, że nieruchomość przysługuje wnioskodawcom na zasadach „rozdzielności ustawowej małżeńskiej” po połowie a Sąd ten wniosek oddalił.

Z kolei pozwany J. C. w całości uznał powództwo.

Zgodnie z treścią art. 213 § 2 k.p.c sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

W ocenie sądu uznanie to było, w tym przypadku, sprzeczne z prawem, czyli sąd tym oświadczeniem pozwanego nie był związany.

Powódka swoje powództwo opierała o treść art. 189 k.p.c.

Zgodnie z treścią tego przepisu powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Jak już wyżej sąd zaznaczył bezspornym było to, iż E. C. (1) i J. C. w dniu 5 listopada 2009 roku zawarli majątkową umowę małżeńską na podstawie której od tego dnia obowiązuje w ich małżeństwie ustrój rozdzielności majątkowej. Jednak umowa ta nie ma znaczenia dla odpowiedzialności E. C. (1) i J. C. wobec wierzyciela Z. W., odnośnie wierzytelności jaką nabył on od A. L., co zostało opisane w stanie faktycznym. Trzeba też podnieść, że kwestią tą zajmował się już i Sąd Rejonowy w Raciborzu, który wydał wyrok w sprawie z powództwa Z. W. przeciwko M. C. i uznał za bezskuteczną wobec Z. W. umowę darowizny opisaną w stanie faktycznym.

Sąd Okręgowy w Gliwicach – rozpoznając apelację od wyroku Sądu Rejonowego w R. z dnia 18 lipca 2014 roku w sprawie I C 417/14, którą oddalił – stwierdził między innymi, że:

- dla wierzyciela Z. W. umowa E. C. (1) i J. C. o rozdzielności majątkowej nie była skuteczna bowiem nie była mu znana.

Dalej Sąd Okręgowy podkreślił, że. „...Małżonkowie mogą przez umowę majątkową wyłączyć wspólność ustawową, jednakże z zastrzeżeniem przewidzianym w art. 47¹ k.r.i.o. Stosownie do tego przepisu małżonkowie mogą w stosunku do osób trzecich powoływać się na wyłączenie wspólności ustawowej tylko wtedy, gdy zawarcie przez nich umowy majątkowej oraz jej rodzaj były tym osobom wiadome. Jednak otrzymanie przez wierzyciela wiadomości o zawarciu umowy majątkowej i jej rodzaju umożliwia małżonkom skuteczne powoływanie się względem wierzyciela na wyłączenie tą umowę wspólności ustawowej jedynie wtedy, gdy otrzymał on taką wiadomość przed powstaniem wierzytelności (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 listopada 2012 roku III CZP 60/12). Założeniem bowiem cytowanego przepisu jest uniknięcie ujemnych skutków, jakie wiążą się dla wierzyciela z ograniczeniem możliwości zaspokojenia się z majątku wspólnego w następstwie umownego wyłączenia wspólności ustawowej. Uniknięcie takich ujemnych skutków jest możliwe tylko wtedy, gdy w chwili powstania wierzytelności wierzyciel ma świadomość tego, że – wbrew powszechnie obowiązującemu z mocy samego prawa ustrojowi małżeńskiej majątkowej wspólności ustawowej – dłużnik i jego małżonek zawarli umowę majątkową, której rodzaj jest mu znany. Przyjęcie jakiegokolwiek późniejszej chwili uzyskania przez wierzyciela wiadomości o zawartej umowie majątkowej i jej rodzaju, a więc już po powstaniu wierzytelności, jako podstawy do uznania tej umowy za skuteczną względem wierzyciela, przekreślałoby sens i cel przepisu, prowadziłoby bowiem w konsekwencji do paradoksalnego wniosku, że powołanie się przez małżonka dłużnika na umowę małżeńską, wyłączającą wspólność ustawową, byłoby skuteczne także wtedy gdyby wierzyciel został zawiadomiony o zawarciu takiej umowy w toku przewidzianego w art. 787 k.p.c. postępowania o nadanie klauzuli wykonalności. Dlatego też umowne wyłączenie wspólności ustawowej już po powstaniu wierzytelności i nawet niezwłoczne zawiadomienie o tym wierzyciela jest pozbawione względem

niego skutków prawnych przewidzianych w tym przepisie. W wyniku tego unormowania powód, który nie wiedział o zawarciu umowy i jej rodzaju, uzyskał szczególną ochronę prawną wyrażającą się w tym, że względem niego stosunki majątkowe małżonków ocenia się tak, jakby umowa majątkowa w ogóle nie była przez nich zawarta i nadal obowiązywała ich wspólność ustawowa...”

Powódka E. C. (1) swój interes prawny, w zakresie dochodzonego roszczenia zdefiniowała do protokołu rozprawy tak, iż uwzględnienie powództwa sprawi, iż będzie mogła bronić się w postępowaniu egzekucyjnym z wniosku Z. W., który wygrał proces o uznanie umowy darowizny (na rzecz ich córki M. C. opisanej w stanie faktycznym) za bezskuteczną. Potwierdziła, iż innego interesu nie posiada.

Wyżej zostało przytoczone uzasadnienie Sądu Okręgowego w Gliwicach, dotyczące bezskuteczności umowy majątkowej małżeńskiej, jaką zawarli w dniu 9 listopada 2009 roku małżonkowie E. C. (1) i J. C., wobec Z. W.. E. C. (1) i J. C. w relacji z wierzycielem Z. W. winni być traktowani tak jakby nie zawierali umowy o rozdzielnosci majątkowej. Innymi słowy nie ma sporu, co do tego, iż w dniu kiedy E. i J. C. ustanawiali wraz ze Spółdzielnią (...) w R. odrębną własność lokalu przy ulicy (...) oraz kiedy własność tego lokalu została na nich przeniesiona, posiadali oni rozdzielnosc majątkową. Również było tak wtedy, gdy darowali nieruchomosc na rzecz swej córki M. C.. Jednak w relacji małżonków E. C. (1) i J. C., jako dłużników wobec Z. W. ich wierzyciela, w odniesieniu do wierzytelności stwierdzonej nakazem zapłaty wyżej opisanym, umowa o rozdzielnosci majątkowej nie miała żadnego znaczenia, bowiem na podstawie art. 47¹k.r.i.o E. C. (1) i J. C. na tą umowę nie mogą się powoływać. Innymi słowy, gdy interes prawny powódki E. C. (1) ograniczał się jedynie do możliwości obrony w postępowaniu egzekucyjnym, prowadzonym przez wierzyciela Z. W., odnośnie realizacji wierzytelności wynikającej z nakazu zapłaty, wydanego przeciwko J. C. a co do którego Sąd Rejonowy wR.postanowieniem nadał klauzulę wykonalności przeciwko E. C. (1), jako małżonkowi dłużnika, z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżeńską, to należało uznać, iż E. C. (1) nie posiadała interesu prawnego w realizacji roszczenia. W ocenie sądu powódka E. C. (1) w rzeczywistości domagała się ustalenia faktu a nie prawa. Faktem jest umowa jaką zawarli E. C. (1) i J. C. o rozdzielnosci majątkowej, który to fakt, nie ma żadnego znaczenia prawnego odnośnie realizacji wierzytelności Z. W., czyli umowa ta w żaden sposób nie chroni E. C. (1) przed realizacją wobec niej wierzytelności wierzyciela i nie będzie ona mogła tym faktem zablokować ewentualnej, bądź już toczącej się egzekucji z wniosku Z. W., skierowanej do nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...), co tym samym eliminuje jej interes prawny w dochodzeniu powództwa.

Reasumując powództwo musiało zostać oddalone.

Sędzia Jarosław Klon

ZARZĄDZENIE

- odnotować,
- odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć powódce,
- akta z wpływem lub za 31 dni,

R. 27 listopada 2015 roku